

*MEMORIA ANUAL DE
ACTIVIDADES DA FGCMF*

2014

INDICE

Introducción

1. Proxectos e actividades da FGCMF-----	4-7
<i>Calendario oficial de Encontros e Regatas-----</i>	<i>4,5</i>
<i>IV Xuntanza de Embarcacións Tradicionais Deputación de Pontevedra-----</i>	<i>6</i>
<i>Proxecto Proamare. Xornada de Navegación con Embarcacións Tradicionais-----</i>	<i>6,7</i>
2. Preparando o XII Encontro de Embarcacións Tradicionais de Galicia-----	7-8
3. Colaboración da FGCMF noutros eventos en Galicia-----	8
4. Presencia Nacional da FGCMF-----	9
<i>Expedición da FGCMF a San Pedro III. Itxas Jaia 2014-----</i>	<i>9</i>
5. Presencia Internacional-----	9-11
<i>VI Encontro de Embarcações Tradicionais de Esposende-----</i>	<i>9</i>
<i>Día da Marinha do Tejo-----</i>	<i>10</i>
<i>The Rebel Raid. Cork Harbour-----</i>	<i>10,11</i>
6. Charlas, coloquios, exposicións e cursos relacionados co patrimonio-----	11-14
<i>Conferencias e charlas-----</i>	<i>11,12</i>
<i>Cursos-----</i>	<i>13</i>
<i>Mostras e exposicións-----</i>	<i>13,14</i>
<i>A FGCMF noutros eventos culturais-----</i>	<i>14</i>
7. Xuntanzas coa Administracións Pùblicas. Colaboracións-----	15-16
8. A labor reivindicativa da FGCMF-----	16-17
<i>A futura Lei de Portos de Galicia-----</i>	<i>16</i>
<i>Pola conservación dos Estaleiros de Carlagho e Casqueiro-----</i>	<i>16,17</i>
<i>Apoio a arte do xeito-----</i>	<i>17</i>
<i>Dinamización da lingua nos medios de comunicación-----</i>	<i>17</i>
9. Axudas e subvencións percibidas durante o 2014-----	18
10. Recoñecementos-----	19
11. As Asembleas da FGCMF-----	19

A **Federación Galega pola Cultura Marítima e Fluvial (FGCMF)** nace no ano 1993 ao abeiro dunha xuntanza de embarcacións tradicionais celebrada en Ribeira co obxectivo de defender, divulgar e dinamizar o patrimonio marítimo de Galicia (máis adiante tamén fluvial), particularmente as embarcacións tradicionais que o integran.

A FGCMF, formalmente constituída no ano 1994, está inscrita no *Rexistro Nacional de Asociacións* co número *F-1746*, en data do 21 de novembro de 1994.

Co gallo da adaptar os seus estatutos á “*Lei Orgánica 1/2002, do 22 de marzo, reguladora do dereito de asociación*”, foron modificados os seus estatutos en Asemblea Extraordinaria celebrada o 13 de Febreiro de 2006, sendo estes visados pola Secretaría Xeral da Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza mediante resolución asinada o 18 de decembro de 2007 e ficando inscrita co número *2007/000185-2 (SC)* do seu *Rexistro Central de Asociacións*.

A FGCMF ten como principais fins os seguintes:

- A defensa, conservación e difusión da cultura e do patrimonio dos mares e dos ríos de Galicia así como das súas costas e ribeiras.
- O fomento do uso social e a dinamización do patrimonio marítimo.

Para levar a cabo ditos fins, a FGCMF desenvolve accións encamiñadas a acadar os seguintes obxectivos:

- Coordinar e asesorar as actividades de inventariado, investigación, conservación e restauración levadas a cabo polas asociacións federadas.
- Facilitar a xestión das asociacións ante ás Administracións.
- Servir de enlace entre as asociacións federadas.
- Fomentar actividades de animación cultural e prácticas deportivas.
- Difundir a cultura marítimo-fluvial entre a xuventude e o fomento da súa participación.

As actividades que ven desenvolvendo o longo destes 20 anos abranguen a elaboración estudos teóricos sobre embarcacións; a realización de exposicións e mostras de patrimonio cultural e natural; a edición de libros, monografías e revistas; a organización de xornadas técnicas e seminarios relacionados co patrimonio natural e cultural; e, principalmente, eventos públicos con embarcacións tradicionais, entre os que salienta o Encontro de Embarcacións Tradicionais de Galicia.

Así pois, dende o seu inicio a FGCMF caracterizouse pola realización das seguintes accións:

- Recuperación de embarcacións e tipoloxías tradicionais.
- Realización de investigacións no eido patrimonial costeiro e marítimo.
- Dinamización das embarcacións mediante a realización de e exhibicións conxuntas.
- Difusión do patrimonio marítimo e fluvial galego.
- Fomento do asociacionismo cultural nas vilas e lugares costeiros.

Na actualidade, logo da incorporacións de 3 novas asociacións no ano 2014, a FGCMF está integrada por 46 colectivos, asociacións sen ánimo de lucro que teñen como única ou principal función a defensa e divulgación do patrimonio marítimo e onde se inclúen asociacións culturais, deportivas, veciñais e mesmo colexiadas, espalladas por toda a xeografía galega, con predominio das Rías Baixas. Desde hai anos participan activamente, e con carácter permanente, algunas asociacións do norte de Portugal.

A través das seguintes páxinas faise un percorrido pola actividade principal da Federación o longo do ano 2014; citando os orzamentos achegados nas actividades organizadas pola FGCMF como ente con personalidade xurídica propia, en cumprimento da “*Lei 19/2013, do 9 de decembro, de transparencia, acceso á información pública e bo governo*” que entrou en vigor o pasado 11 de decembro do 2014.

1. PROXECTOS E ACTIVIDADES DA FGCMF

CALENDARIO OFICIAL DE ENCONTROS E REGATAS DOS COLECTIVOS MEMBROS DA FGCMF

A pesares de que houbo cambios e cancelacións de eventos por mor das condicións meteorolóxicas, as asociacións membros da FGCMF puideron levar a cabo a maior parte dos actos previstos de dinamización das embarcacións e cultura tradicional vinculada ó mar, tal e como se reflexa a continuación

Evento	Data	Localidade celebración	Organizador
Regata de Inverno 2014. 1º proba. Ribeira	01/03/2014	Ribeira	Asociación Cultural LAJAREU POR BARLOVENTO
Regata de Inverno 2014. 2º proba. Ribeira	15/03/2014	Ribeira	Asociación Cultural LAJAREU POR BARLOVENTO
Regata de Inverno 2014. 3º proba. Ribeira	29/03/2014	Ribeira	Asociación Cultural LAJAREU POR BARLOVENTO
Regata de Inverno 2014. 4º proba. Ribeira	12/04/2014	Ribeira	Asociación Cultural LAJAREU POR BARLOVENTO
Día das Letras Galegas no Mar	17/05/2014	Illa de Arousa	Asociación Cultural e Deportiva DORNA
VI Encontro de Embarcações Tradicionais de Esposende - Rio Cávado 2014	Do 6 ó 8 Xuño 2014	Esposende Cávado(Portugal)	ASSOCIAÇÃO FORUM ESPOSENSE
XVII Regata dos Faros. O Grove	14/06/2014	O Grove	Asociación Amigos da DORNA MECA
VI Copa Balbina. 1ª Regata. Sada	28/06/2014	Sada	Asociación Cultural Mariñeira OS PATEXEIROS
Regata das Cangrexas. II Trofeo Agalcari	O 5 e 6 de Xullo 2014	Boiro	CN Boiro-Marina Cabo de Cruz e AGABACE
II “Que Inchadiña branca vela” . Homenaxe do mar a Rosalía de Castro	12/07/2014	Remontada do Ulla e Sar-Padrón	Fundación Rosalía de Castro e ACD DORNA
Regata de embarcacións tradicionais. Moaña	12/07/2014	Moaña	Asociación Recreativa e Cultural SUESTE
II Xuntanza Patexeira de Embarcacións Tradicionais. Sada	19/07/2014	Sada	Asociación Cultural Mariñeira OS PATEXEIROS
Regata do Carme. Trofeo Dorna de Prata. Ribeira	19/07/2014	Ribeira	Asociación Cultural LAJAREU POR BARLOVENTO

Evento	Data	Localidade celebración	Organizador
XII Regata Concentración de Embarcacións Tradicionais “Porto de Redes”	O 25 e 26 Xullo 2014	Redes	CLUB MARÍTIMO DE REDES
VI Copa Balbina. 2ª Regata. Sada	26/07/2014	Sada	Asociación Cultural Mariñeira OS PATEXEIROS
Regata Kalmoseira'14	02/08/2014	Cambados	Asociación CALMOSEIRA
Xuntanza Centenario Alianza Mariñeira de Cangas	O 2 e 3 de Agosto 2014	Cangas	Asociación R MAR DE PEDRA AMIGOS DAS GAMELAS
XI Xuntanza de embarcacións tradicionais de Moaña	09/08/2014	Moaña	Asociación Recreativa e Cultural SUESTE
Abelleira Mariñeira	09/08/2014	Muros	Grupo de Traballo polo Patrimonio Marítimo A OSTREIRA
XXX Volta a Arousa	09/08/2014	Ría de Arousa	Asociación Cultural e Deportiva DORNA
XVIII Encontro de Embarcacións Tradicionais de Bueu	O 16 e 17 Agosto 2014	Bueu	Amigos das Embarcacións Tradicionais OS GALOS
Regata do Bao 2014. Illa de Arousa	17/08/2014	Illa de Arousa	Asociación Cultural e Deportiva DORNA
XIX Concentración de Embarcacións Tradicionais de Combarro	Do 22 ó 24 Agosto 2014	Combarro (Poio)	Clube Mariño A REIBOA
VI Muiñada. Xornada de exaltación do patrimonio cultural. Outes	Do 29 ó 31 Agosto 2014	Serra de Outes	Asociación Cívico Cultural TERRA DE OUTES
VI Copa Balbina. 3ª Regata. Sada	30/08/2014	Sada	Asociación Cultural Mariñeira OS PATEXEIROS
IV Xuntanza de Embarcacións Tradicionais Deputación de Pontevedra. O Grove 2014	O 6 e 7 Setembro 2014	O Grove	Asociación Amigos da DORNA MECA E FGCMF
XXII Xuntanza de Embarcacións Tradicionais Parrocheira 2014. Ferrol	13/09/2014	Ferrol	CLUB DO MAR FERROL
Xuntanza de Embarcacións Tradicionais. Aguete	O 13 e 14 Setembro 2014	Marín	Ateneo Santa Cecilia e GRUPO CULTURAL RONSEL
II Regata Dornas A Vela “Camping Miami”. O Grove	13/09/2014	O Grove	Asociación Amigos da DORNA MECA
VII Regata Porto Meloxo. O Grove (Anulada)	20/09/2014	O Grove	Asociación Amigos da DORNA MECA
V Memorial Tito Silva	20/09/2014	Cambados	Asociación AS JORITAS
VI Copa Balbina. 4ª Regata. Sada	27/09/2014	Sada	Asociación Cultural Mariñeira OS PATEXEIROS
VII Regata do Sepelo. Portonovo (Anulada)	27/09/2014	Portonovo (Sanxenxo)	AMIGOS DA DORNA DE PORTONOVO
Regata do Marisco. O Grove	04/10/2014	O Grove	Asociación Amigos da DORNA MECA
Regata de Dornas a Remos. O Grove	05/10/2014	O Grove	Asociación Amigos da DORNA MECA

IV XUNTANZA DE EMBARCACIÓNIS TRADICIONAIS DEPUTACIÓN DE PONTEVEDRA. O GROVE 2014.

Os días 5, 6 e 7 de setembro tivo lugar en Punta Moreiras, O Grove, a *IV Xuntanza de Embarcaciónis Tradicionais Deputación de Pontevedra*.

Este evento, organizado por Amigos da Dorna Meca e a FGCMF co patrocinio da Deputación de Pontevedra e a colaboración do Concello do Grove, tivo como obxectivo a posta en valor do Espazo Museístico Salgadeiras de Moreiras e o seu contorno natural e cultural así como a valorización das embarcacións tradicionais, amosando o traballo de recuperación destes dous elementos da cultura tradicional galega.

A xornada acolleu a 45 embarcacións e mais de 200 tripulantes procedentes de toda Galicia e norte de Portugal.

Moitos foron os visitantes que participaron nas distintas actividades levadas a cabo durante o Evento, como demostración de estiba de sardiñas nos tabais e prensado na salgadeira seguindo os antigos métodos de conservación, visitas guiadas polo espazo museístico e coloquios, navegación das embarcacións tradicionais no contorno de Punta Moreiras e Porto Meloxo, largada do Boliche (antiga arte de pesca de arrastre), etc.

Orzamento: 16000€

Resolución Deputación Provincial de Pontevedra (Turismo Rías Baixas) do 18/07/2014 pola que contrata á FGCMF para a organización e coordinación dunha Xuntanza de Embarcacións Tradicionais.

Coorganiza: Asociación Amigos da Dorna Meca O Grove

PROXECTO PROAMARE. XORNADA DE NAVEGACIÓNIS CON EMBARCACIÓNIS TRADICIONAIS

A Xornada, promovida polo CETMAR e organizada pola FGCMF en colaboración coa Asociación Mariñeiros Artesanales e Deportivos San Miguel de Bouzas, tivo lugar o 18 de decembro de 2014. Está incluída dentro do Proxecto Proamare “Protección Activa do Patrimonio do Mar” (actuacións para a posta en valor do patrimonio marítimo).

Foron 31 alumnos e 4 profesores do CPI de Panxón os participantes nesta actividade; nenos de 5º e 6º de primaria que están a desenvolver un Proxecto sobre o Mar, polo que esta actividade desenrolouse en varias unidades didácticas:

- Actividades de sensibilización ao alumnado e profesorado nos días previos, a cargo de persoal da FGCMF no propio colexio de Panxón.
- Charla de divulgacións sobre as embarcacións tradicionais de Galicia.
- Navegación nas embarcacións tradicionais ata á conserveira e a baleeira de Massó en Cangas para coñecer a historia de ámbalas dúas factorías e as súas posibilidades como elementos patrimoniais. A navegación seguiu polas bateas de Hío para coñecer más de cerca algunas características do cultivo do mexillón.
- En días posteriores á navegación, o profesorado e alumnado participante traballou coas unidades didácticas : *A Pesca Tradicional*. Mariñeiro, embarcacións e artes de pesca.

Para levar a cabo a navegación empregáronse 5 tipos distintos de embarcacións tradicionais:

- Galeón “Coruxo”,
- Traiñeira “Vigo 05”,
- Dorna Xeiteira“ A Falucheira”,
- Buceta“ A Fanequeira”
- Racú“ A Oleira”.

Orzamento: 6000€

Promove: Fundación CETMAR

Coorganiza: Asociación de Mariñeiro Artesanales e Deportivos San Miguel de Bouzas (Vigo)

2. PREPARANDO O XII O ENCONTRO DE EMBARCACIÓNIS TRADICIONAIS DE GALICIA

A Federación Galega Pola Cultura Marítima e Fluvial (FGCMF) convoca, cada dous anos desde 1993, o seu evento mais importante : *O ENCONTRO DE EMBARCACIÓNIS TRADICIONAIS DE GALICIA*.

A celebración do mesmo, ten por obxecto principal por de manifesto a riqueza do patrimonio marítimo e fluvial galego e a necesidade de conservalo. Por outra banda, os ENCONTROS serven para amosar o traballo no eido da recuperación do patrimonio feito polas asociacións e, ao mesmo tempo, supón unha actividade de dinamización social e de lecer, converténdose nunha festa atractiva para os cidadáns e visitantes da vila que o acolle.

A este evento están convidados tódalas asociacións pertencentes á FGCMF e entidades afíns, tanto de Galicia como de Portugal, Irlanda, Francia, País Vasco, Cataluña, Andalucía, Levante ou Illas Baleares, así como particulares e institucións de interese cultural e patrimonial.

En Asamblea Xeral Ordinaria, celebrada o pasado 29 de marzo do 2014, elixiu como sede da **XII edición do Encontro de Embarcacións Tradicionais de Galicia a vila de Cabo da Cruz**, logo de presentar as súas candidaturas a Asociación Cultural e de Tradicións Mariñeiras A Gamela (Cabo de Cruz) e o Club Mariño A Reboa (Combarro) ambas cun proxecto sólido, capaz de levar adiante o Encontro con garantía de éxito.

O longo deste ano o Comité Organizador formado pola Federación Galega pola Cultura Marítima e Fluvial, Asociación Cultural e de Tradicións Mariñeiras “Gamela” de Cabo de Cruz e o Concello de Boiro traballan para que o XII Encontro que se celebrará do **09 o 12 de Xuño do 2015 en Cabo de Cruz (Boiro)**, se converta un ano mais, na festa grande do patrimonio marítimo; e como tal, levouse a cabo o pasado 21 de novembro do 2014 a presentación oficial do Evento.

Entidades Organizadoras : A Asociación Cultural e de Tradicións Mariñeiras “Gamela” de Cabo de Cruz, artífice da recuperación da Gamela de Cabo de Cruz, xunto coa propia Federación Galega pola Cultura Marítima e Fluvial, responsábel e xestora da marca “Encontro de Embarcacións Tradicionais de Galicia”, serán os encargados de organizar a XII edición do Encontro de Embarcacións Tradicionais de Galicia.

Patrocina: Xunta de Galicia, Deputación da Coruña e Concello de Boiro

3. COLABORACIÓN DA F.G.C.M.F EN OUTROS EVENTOS EN GALICIA

ACTOS DE CONMEMORACIÓN DA BATALLA DE RANDE

Dentro do programa da Festa de Commemoración organizada pola Asociación Cultural Rande en colaboración co Concello de Redondela, o pasado 18 de outubro do 2014, a FGCMF participou con 11 embarcacións tradicionais de distintas tipoloxías nos actos de *Conmemoración da Batalla de Rande*.

O evento tivo como obxectivo dar a coñecer tanto os feitos que aconteceron entre as escuadras anglo-holandesa e hispano-francesa o 23/10/1702 como o Centro de Interpretación da Batalla e o Patrimonio Cultural de Rande – MEIRANDE inaugurado no 2013.

4. PRESENCIA NACIONAL DA F.G.C.M.F.

EXPEDICIÓN DA FGCMF A SAN PEDRO III. ITXAS JAIA 2014

Os días 27 ao 29 de xuño do 2014, a FGCMF asistiu a 3ª edición de San Pedro Ixtas Jaia en resposta o convite da Asociación Euskal Batel-Eroak.

Este evento que tivo lugar en Lekeitio (Bizkaia) está organizado pola asociación Untziola Eugur Lan Taldea en colaboración de Euskal Batel-Eroak; conta no seu programa con diversas actos como exposición en seco de embarcacións tradicionais, regatas ou outras actividades culturais relacionadas.

A expedición, formada por 19 tripulantes das Asociacións Cultural Lajareu por Barlovento, Asociación Cultural Dorna, Grupo Cultural Ronsel e Asociación Amigos da Dorna de Portonovo trasladou 5 embarcacións tradicionais co obxectivo de dinamización da cultura marítima tradicional galega en Eskadi.

Orzamento: 1300€ para axuda a gastos de desprazamento das embarcacións. Financiado pola FGCMF

5. PRESENCIA INTERNACIONAL

VI ENCONTRO DE EMBARCAÇÕES TRADICIONAIS DE ESPOSENDE

Organizado polo socio da FGCMF Associaçao Forum Esposendense tivo lugar en Río Cávado (Esposende) do 6 ao 8 de xuño do 2014.

Cada ano son numerosas as embarcacións tradicionais que dende Galicia desprázanse ao Encontro de Esposende. Nesta ocasión, o temporal que castigou nesas datas Esposende obligou a que a concentración e exposición das embarcacións fose en seco, únicamente tres embarcacións probaron saír navegar e comprobaron as dificultades para facelo, polo que a prudencia impuxo fazer a mariña en seco.

DÍA DA MARINHA DO TEJO

O 14 de xuño de 2014 tivo lugar no Cais das Colunas de Lisboa o día da **Marinha do Tejo**, evento ó que acudiu a FGCMF convidada pola organización do evento.

Como é costume, o Día da Marinha do Tejo iniciouse co clásico e espectacular acto protocolario que ten lugar nun dos lugares mais emblemáticos de Lisboa, o Cais das Colunas, na Praça do Comercio.

Neste acto que dura preto de dúas horas, os patróns das embarcacións participantes son chamados un por un e asinan no libro da Marinha do Tejo, libro que é custodiado pola mais alta autoridade marítima de Lisboa.

Rematado o acto, nas embarcacións participantes embarcan ás numerosas autoridades e convidados para facer unha navegación polo Tejo e trasladarse ata a base Naval de Lisboa onde ten lugar o xantar.

THE REBEL RAID. CORK HARBOUR

Os días 19 a 22 de xuño dous membros da FGCMF tiveron a oportunidade de asistir a edición 2014 da Rebel Raid, en resposta ao convite recibido da Naomhóga Chorcaí, asociación nacida na baía de Corcaigh co obxectivo de promover o disfrute do mar a través da navegación tradicional.

O obxectivo do Rebel Raid é promover o uso de embarcacións pequenas de vela e remos para viaxes de recreo na costa de Cork, sendo unha maneira de coñecer e vivir a cultura marítima da Bahía mais grande de Irlanda e de relacionarse coas comunidades que viven nas súas riveiras.

O evento consiste nun percorrido itinerante de tres días polos múltiples currunchos que ofrece a ampla baía de Corcaigh, unha sinuosa ria formada pelo anegamento dun antigo val glaciar, de águas pouco profundas e salpicada de pequenas vilas, illas e canais. A cidade de Corcaigh e o seu porto preside este entramado, no que un intensivo e nada respectuoso

asentamento industrial ao redor principalmente da industria farmacéutica e as instalacións portuarias mudaron significativamente a fisonomía natural de toda a área.

Na singradura participaron preto de 50 persoas e contou coa representación holandesa e francesa, ademais da presenza galega, que aproveitou a ocasión para dar a coñecer a XII edición do Encontro de Embarcacións Tradicionais de Galicia.

6. CHARLAS – COLOQUIOS, EXPOSICIÓNNS E CURSOS RELACIONADAS CO PATRIMONIO MARITIMO

O longo deste ano 2014, a FGCMF a través dos seus representantes e asociacións membros, levou a cabo un intenso programa de conferencias, exposicións ou cursos co obxectivo primordial de valorización da cultura tradicional así como das embarcacións que a integran.

CONFERENCIAS E CHARLAS

Entre as actividades levadas a cabo, hai que subliñar:

* 11/04/2014 Acto organizado pola Asociación Recreativa e Cultural Sueste entorno o **proxecto do Paseo Marítimo da Seara (Moaña) a prol da conservación dos Estaleiros**. Inclúe conferencia do membro da XD da FGCMF Víctor Fernández e acto presentación do proxecto alternativo do Paseo Marítimo de Moaña presentado polo arquitecto Juan Fernández Rivas.

Neste sentido, a FGCMF continua con numerosos actos de apoio á conservación dos *Estaleiros de Carlagho e Casqueiro* afectados directamente polo actual proxecto e que se expoñen nos epígrafes 8 e 11.

* 08/05/2014 A fundación Expomar, organizou a **XXI edición das Xornadas Técnicas Expomar 2014 e XV Encontro de Organizacións Pesqueiras** levadas a cabo en Burela o 8 e 9 de maio. Estas xornadas foron creadas como unha plataforma de comunicación entre a Admón., os empresarios do sector mariño e os profesionais que traballan nel, converténdose en foros de debate e intercambio de opinións, información e divulgación de recoñecido prestixio no sector pesqueiro.

* 12/07/2014 Presentación do documental **Cadernas da Historia. Arte e Oficio da Dorna** en Punta Moreiras (O Grove).

A FGCMF colaborou no documental *Cadernas da Historia, Arte e Oficio da Dorna* realizado por *Suroeste Produccións*. Este documental somerxe na historia da dorna, dende a súa aparición datada ala polo século XVI ata a actualidade; e tenta amosar o mundo desta embarcación como parte esencial da historia marítima de Galicia. “Trátase dunha obra documental que ofrece unha perspectiva de cómo mudaron dúas profesións nas que se mesturan arte e oficio; unha desde o punto de vista da construcción e outra desde a visión que proporciona a navegación e pesca”.

* 29/08/2014 Conferencia “O Patrimonio Marítimo Galego” impartida polo membro da xunta directiva da FGCMF, Víctor Fernández, dentro das Xornadas de Exaltación do Patrimonio Cultural VI Muiñada organizadas pola Asociación Cívico Cultural Terra de Outes entre os días 29 ao 31 de Agosto no Freixo.

Estas xornadas, adicadas ao patrimonio marítimo, ofreceron os seus visitantes unha serie de interesantes actividades entre as que cabe destacar, unha exposición e a proxección do documental adicado ao XI Encontro de Embarcacións Tradicionais, diversas conferencias entorno as carpintarías de ribeira ou o acto de botadura de dúas embarcacións construídas pola Aixola e cedidas á asociación para a súa dinamización.

* 16/11/2014 O colectivo federado, Associaçao Forum Exposendense en colaboración coa Cámara Municipal de Esposende e a Sociedade de Geografía de Lisboa, organizaron as “Comemorações do Dia Nacional do Mar” e o “4º Encontro da Rede Nacional da Cultura dos Mares e dos Rios” na localidade de Esposende cunha interesante programación adicado o patrimonio marítimo no país veciño.

* 20/11/2014 Seminario “Como valorizar a Cultura e Patrimonio Marítimo: Instrumentos e Experiencias”.

Enmarcado dentro das Xornadas “Economía do Mar”, o pasado 20 de novembro levouse a cabo no Centro de Remo de Viana do Castelo (Portugal), o seminario *Como Valorizar a Cultura e Patrimonio: Instrumentos e Experiencias* que foi organizado por CIM (Comunidade Intermunicipal do Alto Minho) conscientes da importancia deste sector no desenrolo socioeconómico desta zona.

Neste seminario interveu Víctor Fernández González (membro da Xunta Directiva da FGCMF) coa ponencia “*A Experiencia da Federación Galega pola Cultura Marítima e Fluvial*” abordando cuestiós como a exposición do Encontro de Embarcacións Tradicionais de Galicia e a necesidade de conservación do patrimonio marítimo e fluvial e como se leva a cabo en Galicia esta labor.

Asimesmo algunhas das **Asociacións membros da FGCMF**, impartiron ó longo do 2014 diversos CURSOS:

* **Curso de carpintería de Ribeira** organizado pola *Asociación Recreativa e Cultural Sueste no estaleiro de Carlagho en Moaña. Totalmente gratuito.*

O programa do curso correu a cargo dun carpinteiro de ribeira moañés que se prestou a colaborar coa asociación Sueste no desenvolvemento desta actividade. A actividade pretendeu a recuperación dun pequeno bote auxiliar e dun barco carboeiro que foi cedido á asociación por unha familia de Domaio e que ampliará a flota de embarcacións da asociación. Ademais realizáronse outras labores de mantemento de pequenas embarcacións.

* **Curso de iniciación a Vela Tradicional** organizado pola *Asociación Amigos das Embarcacións Tradicionais OS Galos* en colaboración co Museo Massó, levouse a cabo os días 12 e 13 de xullo na localidade de Bueu.

Para elo empregáronse diversas embarcacións tradicionais propiedade da Asociación : bote xeiteiro, traiñera e a dorna.

* **III Curso de navegación tradicional**, organizado pola *Asociación Amigos da Dorna de Portonovo* foi impartido entre os meses de xullo a setembro co seguinte programa: reparación de embarcacións, confeccións de nudos mariñeiros e a arte da navegación entre outras.

* **Escola de navegación e aparellamento de embarcacións tradicionais.** Impartido na Illa de Arousa pola *Asociación Cultural e Deportiva Dorna* , inicia todos os veráns a súa tempada de navegación xa dende o ano 2001.

MOSTRAS E EXPOSICIÓNES

Gracias á cesión temporal das exposicións que a FGCMF pon a disposición dos seus membros e de calquera entidade que así o solicite, durante o 2014 leváronse a cabo diversas mostras do patrimonio marítimo como:

* **Centenario Alianza Mariñeira 1914-2014.** Exposición levada a cabo do 10 ó 20 de xullo na Vila de Cangas coas varias mostras que recollen entre outros **Os Oficios do Mar**.

* **Exposición Patrimonio do Sal de do Vento.** Do 20 ó 25 de agosto na vila de Combarro e dentro da programación da XIV Festa do Mar, na que tamén se levou a cabo a XIX Concentración de Embarcacións Tradicionais de Combarro (Poio)

* **Os Oficios do Mar.** Esta exposición, composta por 9 paneis, estivo aberta o público dende o 29 de xullo ata o 17 de agosto na localidade de Marín.

Asimesmo tamén foi exposta no CEIP Viñagrande entre do 12 o 16 de maio.

* **Guía da Embarcacións Tradicionais.** Esta pequena guía, formada por 20 lonetas, recolle as tipoloxías más coñecidas das pequenas embarcacións tradicionais de Galicia. Amouse os alumnos do CEIP Cabada Vázquez do 19 o 23 de maio e foi exposta o 28 e 29 de xuño do 2014 durante as III Edición das Festas de San Pedro Ixtas Jaia en Lekeitio (Bizkaia)

A FGCMF NOUTROS EVENTOS CULTURAIS

Centro de Investigación da Carpintería de Ribeira

O 14 de marzo tivo lugar na Casa das Cunchas do concello do Grove a presentación do novo “**Centro de Investigación da Carpintería de Ribeira**”. El obxectivo do proxecto é axudar a preservar a cultura marítima tradicional de O Grove e de toda Galicia. O Centro de Investigación, Desenrollo e Divulgación da Carpintería de Ribeira complementará ao Museo da Pesca e a Salazón de Punta Moreiras ubicados neste concello.

A Cultura Fluvial na Ribeira Sacra

O día 18 de agosto do 2014 tivo lugar a inauguración, no **Ecomuseo de Arxeriz**, das salas adicadas a “**Cultura Fluvial na Ribeira Sacra**” nas que se reflicte o mundo das barcas e barqueiros, pesca tradicional e memoria dos 32 lugares mergullados polas augas dos encoros de Peares e Belesar en Arxeriz (O Saviñao) e na que estivo presente unha representación da FGCMF

Con 400 m² de exposición, as dúas salas, centradas principalmente na Ribeira Sacra, amosan a vida no río antes da construción dos encoros dos Peares e Belesar, e dos encoros de S. Pedro e S. Estevo no río Sil. Na **sala das barcas** están presentes tódalas tipoloxías das embarcacións fluviais do río Miño (10) e unha do curso baixo do Sil. Esta exposición está complementada por 14 paneis de fotografías de época, así como dunha pequena escolma de documentación histórica das barcas tradicionais e das barcas de paso. A **sala da pesca e lugares mergullados** reflicte dúas temáticas complementarias. A primeira das temáticas, referida á pesca tradicional, amosa todo tipo de artes de pesca tradicionais dos ríos Miño e Sil, complementados por tres paneis de fotos e esquemas de caneiros/pesqueiras, así como documentación foral sobre a importancia da pesca no medievo. A segunda das temáticas está referida ó impacto dos encoros na vida do río.

7/ XUNTANZAS COA ADMINISTRACIÓN PÚBLICA. COLABORACIÓNS

* 24/04/2014- Xuntanza co **Alcalde de Cambados**, Luis Aragunde onde se nos ofrece o **cambio de sede da FGCMF** para a Casa do Pescador.

Co gallo de mellorar a situación da Sede da FGCMF, na actualidade no Centro Sociocultural de Baltar na parroquia de Castrelo (Cambados), como forma de darlle mais visibilidade á actividade da FGCMF ubicándoa no centro da vila, tres representantes da FGCMF reuníronse co alcalde do Concello de Cambados onde se propuxo como sede permanente da Federación *A Casa do Pescador*, antigo museo que foi aberto como centro de interpretación de la vida mariñeira e que actualmente se atopa pechado debido a crise. Situada á entrada do barrio mariñeiro de San Tomé, dada a súa ubicación e historia configurábase como o lugar idóneo para albergar a FGCMF . Na actualidade o proceso de cambio atópase pendente de aprobación definitiva por problemas de compatibilización de horarios como “museo”.

* 12/05/2014- Xuntanza co **Presidente de Portos de Galicia**, D. José Juan Durán Hermida, relativa a solicitude de colaboración na organización do **XII Encontro de Embarcacións Tradicionais de Galicia**.

O Comité Organizador do XII Encontro formado por representantes da FGCMF, da Asociación Cultural e de Tradicións Mariñeiras “Gamela” de Cabo de Cruz e do Concello de Boiro mantiveron unha xuntanza o pasado 12 de maio, co Presidente de Portos de Galicia para tratar entre outras, cuestión relativas á autorización para uso dos espazos portuarios, material para atraque, fondeadoiros e balizas ou exención das taxas durante o evento que se celebrará do **09 o 12 de Xuño do 2015 en Cabo de Cruz (Boiro)**.

* 13/05/2014- Xuntanza coa **Directora Xeral de Turismo de Galicia**, Dona Mª Nava Castro Domínguez, relativa ó **XII Encontro de Embarcacións Tradicionais de Galicia**.

Continuado co calendario de reunións coas Administracións implicadas, o pasado 13 de maio o Comité Organizador reuniuse coa Dirección Xeral de Turismo solicitando colaboración deste ente dado o interese turístico do evento. A área de colaboración centraríase na actividades culturais, en especial os investimentos materiais e inmateriais para levar a cabo os programas específicos de teatro, cine, actuacións musicais e xornadas técnicas.

* 02/06/2014- Xuntanza coa **Consellería do Medio Rural e do Mar** relativa á solicitude de colaboración no **XII Encontro de Embarcacións Tradicionais de Galicia**.

* 05/11/2014- Xuntanza co Concello de Redondela, Asociación de Empresarios de Redondela e GAC ZONA 7 relativo á realización dunha **Xuntanza Embarcacións Tradicionais** durante a Festa do Choco (Redondela, maio 2015)

*10/11/2014- Reunión coa Dirección Xeral de Comercio e a Fundación Centro Galego de Artesanía e do Deseño relativa ó *XII Encontro de Embarcacións Tradicionais de Galicia*.

O pasado 10 de novembro, o Comité Organizador do evento mantivo unha reunión coa Directora Xeral de Comercio, Dona Sol Mª Vázquez Abeal e a Xerente de Artesanía de Galicia, Dona Helena Fabeiro Castro. O marco específico de colaboración incluiría as actividades ligadas aos obradoiros expositivos e demostrativos dos artesáns galegos con vinculación ás actividades tradicionais marítimo-fluviais.

8/A LABOR REINVINDICATIVA DA F.G.C.M.F.

A FUTURA LEI DE PORTOS DE GALICIA

O 8 de xullo do 2014, unha representación da FGCMF reuníronse co presidente de **Portos de Galicia**, D. José Juan Durán Hermida co gallo de trasladarlle, entre outras cuestiós a problemática que se atopa nas diferentes zonas portuarias de Galicia con respecto as embarcacións tradicionais así como efectuar aportacións á futura lei de Portos de Galicia trasladando cuestiós relativas a taxas, zonas de amarres ou representatividade do sector cultural en Portos de Galicia.

Así ben, fíxeronse as seguintes consideracións solicitando a súa incorporación na futura lei:

No relativo ó réxime fiscal, solicítase a implicación de Portos de Galicia na defensa e apoio do patrimonio flotante coa aplicación dun réxime diferenciado, a través da bonificación de taxas aplicadas ás embarcacións tradicionais.

No tocante á dinamización do patrimonio, a FGCMF considera necesario que a futura lei contemple o apoio da Administración ás embarcacións tradicionais asignando espazos dentro das zonas portuarias destinados ás mesmas, entendidos como zonas de exhibición cultural.

A FGCMF tamén solicitou que a federación participe no Consello de Administración do Ente Portos de Galicia.

POLA CONSERVACIÓN DOS ESTALEIROS DE CARLAGHO E CASQUEIRO

A FGCMF, a petición da Asociación Recreativa e Cultural Sueste, está a levar unha intensa labor reivindicativa pola conservación dos Estaleiros de *Carlagho* e *Casqueiro*, símbolo emblemático da carpintería tradicional na vila de Moaña e do patrimonio cultural galego.

O actual proxecto de ampliación do paseo marítimo da Seara, do concello de Moaña, contempla o retranqueo dunha das carpintarías nuns cinco metros con reposición da súa fachada e a elevación da

cota para salvar as mareas o que, tendo en conta as características arquitectónicas das naves, existe un risco moi alto que a operatividade das carpintarías se vexa seriamente afectada e mesmo que o risco de derrube sexa moi alto. Neste sentido a FGCMF loita porque as

iniciativas de rexeneración urbana sexan compatibles coa conservación e posta en valor dos elementos patrimoniais que singularizan o contorno, facendo un chamamento para que ditos bens sexan destinados a divulgación da construcción naval en madeira.

En Asemblea Ordinaria do 15 de novembro, acordouse por unanimidade dos asistentes, o apoio ó *Manifiesto pola Conservación, Posta en Valor e Musealización das Carpinterías de Ribeira Carlagho e Casqueiro* (levado a cabo pola ARC Sueste), poñéndose en coñecemento das Administracións Públicas implicadas así como tamén do concellos limítrofes a vila. Fruto desta labor, o 09 de decembro recibiu comunicado da *Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestructuras* do traslado do expediente a *Axencia Galega de Infraestructuras* para o seu coñecemento e análise, e o 17 de decembro, a FGCMF foi citada pola Xefatura Provincial da CMATI en Pontevedra a manter unha xuntanza co obxectivo de informar á Federación sobre os antecedentes e o estado de tramitación do expediente para a continuidade do paseo marítimo da Seara en Moaña. A representación da FGCMF presente en dita reunión, fixo entrega dun estudio alternativo que preserva a integridade das carpinterías polo que non se restrinxiría as actividades de dinamización que se levan a cabo. Esta alternativa foi valorada positivamente polo Xefe territorial da CMATI co compromiso de buscar solucións satisfactorias para todas as partes implicadas.

APOIO Á ARTE DO XEITO

A FGCMF, ante a proposta do Parlamento e Consello Europeo para a prohibición da pesca con redes de deriva, fixo un chamamento público para preservar a arte do xeito dado o seu valor cultural e respectuoso co medio ambiente. Así ben, conforme acordo en Asemblea do 15 de novembro, elaborouse un manifesto en defensa da arte do xeito e foi enviado ás distintas Administracións a fin de que se tomasen as medidas necesarias na defensa dunha arte de pesca artesanal e sostible que conforma un importantísimo legado patrimonial e é sustento dunha frota importante dende hai séculos; manifesto que obtivo resposta do Presidente da Xunta de Galicia, D. Alberto Núñez Feijoo o 17 de decembro mediante carta de agradecementos pola preocupación e apoio ao sector pesqueiro galego e o compromiso de seguir traballando para que a citada proposta quede nun mero borrador.

DINAMIZACIÓN DA LINGUA GALEGA NOS MEDIOS DE COMUNICACIÓN

O 27 de maio a FGCMF aderiu ó proxecto “Como Cho Digo”. Trátase dunha campaña da Coordinadora de Traballadores de Normalización da Lingua co obxectivo de que a lingua galega se visibilice mais nos medios de comunicación; usándose a nosa lingua para informar dos actos desenvolvidos en lingua galega, crear información a partir de notas e comunicados redactados na lingua galega e reflectido no idioma propio as declaracóns que se fan en galego.

9/ AXUDAS E SUBVENCIÓNS PERCIBIDAS DURANTE O ANO 2014

* 07/02/2014 Nesta data a FGCMF asina o convenio de colaboración coa Deputación Provincial da Coruña pola que se concede unha subvención para a axuda de financiación do *XI Encontro de Embarcacións Tradicionais de Galicia* celebrado no Freixo (Outes) do 11 ao 14 de xullo do 2013

Resolución do 02 de xuño pola que se aproba a xustificación aportada e se concede unha achega de 25.000 euros.

* 26/03/2014 Sinatura do convenio entre a Consellería do Medio Rural e do Mar e a Federación Galega pola Cultura Marítima e Fluvial para o financiamento do desenvolvemento de actividades de dinamización das embarcacións tradicionais durante o ano 2014

A Consellería do Medio Rural e do Mar realizou unha achega de 10500 euros co obxecto de contribuir o finanzamento das actividades da entidade no ámbito que lle é propio

* 02/07/2014 Concesión dunha subvención da Consellería de Traballo e Benestar (Dirección Xeral de Xuventude e Voluntariado) o abeiro da “*Orde do 26 de febreiro do 2014 que regula as subvencións para entidades de acción voluntaria, enmarcadas no programa Servizo de Voluntariado Xuvenil para o ano 2014*”

A FGCMF, inscrita no *Rexistro de Entidades de Acción Voluntaria de Galicia* co número O-582 desenvolve proxectos de voluntariado na búsqueda da defensa, divulgación e dinamización, de xeito voluntario, do patrimonio marítimo e cultural de Galicia. Esta labor do voluntariado dentro da federación é imprescindible posto que para levar a cabo as distintas actividades e eventos anuais precisase unha ampla rede de voluntarios aportadas polas distintas asociacións que conforman a FGCMF.

A través destes proxectos de voluntariado xuvenil preténdese conseguir un relevo xeneracional que poida continuar loitando por salvagardar e dar continuidade ó traballo desenvolvido ó longo destes 21 anos

Resolución do 02 de xullo pola que se lle concede a FGCMF 4800 euros para finaciamento do Proxecto de Voluntariado da F.G.C.M.F no 2014

Axudas recibidas por colectivos pertenentes á F.G.C.M.F:

O 5 de marzo de 2014 a Deputación de Pontevedra, Servizo de Turismo Rias Baixas, publicou no seu BOP unha liña de subvencións de apoio a Embarcacións Tradicionais da provincia para a súa rehabilitación e mellora cara a fins de carácter turístico- culturais ou musealización coa finalidade de por en valor , promover e fomentar o patrimonio marítimo da provincia de Pontevedra mediante a rehabilitación e mellora das embarcacións tradicionais.

Desta liña de axudas, en primeira e segunda convocatoria, puidéronse beneficiar 14 embarcacións pertenentes a 7 asociacións membros da FGCMF (Asociación Sueste, Asociación Calmoseira, Asociación Cultural Dorna, A.C.D.X. Fasquía, Amigos da Dorna de Portonovo, Asociación Marineros Artesanales S. Miguel de Bouzas e Asociación de Amigos da Dorna Meca)

10/ RECOÑECIMENTOS

* O 29/06/2014 a FGCMF é presentada polo Museo do Pobo Galego aos Premios á Cultura Galega 2014 na súa categoría **Premio Cultura Galega de Patrimonio Cultural**

11/ AS ASEMBLEAS DA F.G.C.M.F.

O longo do ano 2014, e tal como recollen os estatutos da FGCMF, realizáronse as seguintes Asembleas:

* 29/03/2014- Asemblea Xeral Ordinaria da FGCMF celebrada no salón de actos da Cofraría de Pescadores Cambados a petición da Federación. Durante a celebración desta Asemblea aprobouse por unanimidade, entre outras cuestións, a formación na nova Xunta Directiva, a adhesión da Asociación Cívico Cultural Terra de Outes e a elección da Candidatura Cabo de Cruz (Boiro) para acoller a celebración do XII Encontro de Embarcacións Tradicionais de Galicia

* 15/11/2014- Asemblea Xeral Ordinaria da FGCMF celebrada no Estaleiro de Casqueiro en Moaña, a petición da Asociación Sueste, como acto reinvindicativo amosando a oposición da Federación ó actual proxecto do Concello relativo ó paseo marítimo que implica praticamente o derrubo de dúas carpinterías de Ribeira que áinda se conservan no centro da vila.

Durante a celebración da Asemblea, precedida por unha rolda de prensa, aprobouse por unanimidade a adhesión da Asociación Cultural Barcos do Nordés (Redondela) e Asociación de Embarcacións Tradicionais A Torre (Cambados) así como a separación voluntaria temporal do membro federado Clube Marítimo Marisma da Ramallosa por problemas de xestión internos, así como o apoio da FGCMF do Manifesto pola conservación, posta en valor e musealización das carpinterías de ribeira de Carlagho e Casqueiro

* 07/06/2014 Asistencia á Asemblea Xeral do EMH (European Maritime Heritage) en Flensburg (Alemania)